

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bhar.I.669/2008/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Budapesten, 2008. év december hó 9. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A kényszervallatás büntette és más bűncselekmények miatt a terheltek ellen indított büntetőügyben a másodfellebbezéseket elbírálv a Pécsi Ítéltábla Bf.I.13/2008/10. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

- a jogellenes fogvatartás büntette miatt emelt vád alól az I., II. és III. rendű vádlottat, a közokirat-hamisítás büntette miatt emelt vád alól a II. rendű vádlottat felmenti;
- Az I. rendű vádlott büntetését 450 (négy százötven) napi tétel, a II. rendű vádlott büntetését 400 (négy száz) napi tétel, a III. rendű vádlott büntetését 200 (kettő száz) napi tétel pénzbüntetésre enyhíti;
- a pénzbüntetés egy napi tételének összegét az I. rendű vádlott esetében 600 (hat száz), a II. rendű vádlott esetében 500 (öt száz), a III. r. vádlott esetében 400 (négy száz) forintban határozza meg azzal, hogy a kiszabott pénzbüntetést meg nem fizetés esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni akként, hogy egy napi tétel összegének a helyébe egy napi szabadságvesztés lép.

Egyebekben a másodfokú ítéletet helybenhagyja azzal, hogy a III. rendű vádlottal szemben a halmazati büntetésre utalást mellőzi.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Tolna Megyei Bíróság a 2007. november 21. napján kelt 8.B.30/2007/20. számú ítéletében bűnösnek mondta ki az I. r. és a II. r. vádlottat társtettesként, folytatólagosan elkövetett kényszervallatás büntetében, valamint társtettesként elkövetett könnyű testi sértés vétségében. Ezért halmazati büntetésül az I. r. vádlottat 450 napi tétel pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy egy napi tétel összege 600 forint; a II. r. vádlottat pedig 400 napi tétel pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy egy napi tétel összege 500 forint. Ezen túl e vádlottakat, valamint a III. r. vádlottat az ellenük társtettesként, aljas indokból, a sértett sanyargatásával elkövetett jogellenes fogvatartás büntette, valamint a társtettesként, hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette, a III. r. vádlottat emellett a társtettesként elkövetett kényszervallatás büntette miatt emelt vád alól is felmentette.

Az első fokú ítélet ellen az ügyész mindhárom vádlott terhére a felmentő rendelkezések miatt, a vád szerinti elítélésük és velük szemben végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása végett; az I. és a II. r. vádlott, valamint a vádlottak védője a vádlottak felmentése érdekében jelentettek be fellebbezést.

A fellebbezéseket elbírálv a Pécsi Ítéltábla a 2008. április 3. napján kelt Bf.I.13/2008/10. számú ítéletével az első fokú határozatot megváltoztatta. Ítéletében az I. r. vádlott és a II. r. vádlott bűnösségét társtettesként elkövetett jogellenes fogvatartás büntetében is; a II. r. vádlott bűnösségét emellett közokirat-hamisítás büntetében is megállapította; a III. r. vádlottat pedig bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett jogellenes fogvatartás büntetében, valamint közokirat-hamisítás büntetében. Ezért az I. r. vádlott büntetését tíz hónapi, a II. r. vádlott büntetését egy évi börtönbüntetésre súlyosította, a szabadságvesztés végrehajtását mindkét vádlottal szemben két - két évi próbaidőre felfüggesztve; a III. r. vádlottal szemben halmazati büntetésül 300 napi tétel pénzbüntetést szabott ki azzal, hogy egy napi tétel összege 500 forint.

A másodfokú bíróság ítélete ellen a II. r. vádlott felmentése és a büntetés enyhítése, a III. r. vádlott, valamint a vádlottak védője mindhárom vádlott javára - felmentésük érdekében - fellebbezést jelentett be.

A Legfőbb Ügyészség a másodfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt (BF.1395/2008.).

A nyilvános ülésen a legfőbb ügyész képviselője indítványát fenntartotta, míg a vádlottak védője fellebbezését ugyancsak fenntartva a vádlottak felmentését indítványozta a terhükre megállapított valamennyi bűncselekmény vádja alól.

A Legfelsőbb Bíróság, mint harmadfokú bíróság a Be. 387. § (1) bekezdésére figyelemmel, a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet az azt megelőző első és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül. Ennek során megállapította, hogy az eljárási törvény rendelkezéseit mind az első, mind a másodfokú bíróság maradéktalanul betartotta.

A másodfokú bíróság az első fokú bíróság által megállapított tényállást az iratok tartalma alapján kiegészítette, illetve helyesbítette; a kiegészítéssel és helyesbítéssel azt már hiánytalanak és megalapozottnak találta, és így eljárásában irányadónak tekintette.

A harmadfokú bíróság ezt a tényállást túlnyomórészt ugyancsak megalapozottnak találta; azt azonban - a Be. 388. § (2) bekezdésére figyelemmel - az iratok alapján az alábbiakkal egészíti ki:

a sértett 2006. májusában élettársánál, és annak édesanyjánál lakott. (tanúk tárgyaláson tett vallomása, B.30/2007/8. számú jegyzőkönyv 6. és 28. oldala.).

Az immár hiánytalan és a bizonyítékok indokolt mérlegelésével megállapított tényállás összhangban áll az iratok tartalmával, téves ténybeli következtetést sem tartalmaz. Ekként ez a tényállás megalapozott, és a Be. 388. § (1) bekezdésére figyelemmel a harmadfokú eljárásban is irányadó.

E tényállásból helyesen következtetett az első- és másodfokú bíróság arra, hogy a sértett bántalmazásával az I. és a II. r. vádlott elkövette a kényszervallatás büntettét és a testi sértés vétségét, és azok minősítése is törvényes.

Így az e cselekményekkel kapcsolatos védői fellebbezések nem megalapozottak.

Helytálló a másodfokú bíróság álláspontja a kényszerítő eszköz alkalmazása kapcsán született jelentéssel összefüggő közokirat-hamisítás büntettére vonatkozóan is.

A jelentés - amely ugyan az ítéltábla által kifejtettektől eltérően nem rendelkező, hanem bizonyító jellegű közokirat - feladata annak igazolása, hogy az abban megjelenített intézkedés törvényes volt.

Az irányadó tényállás szerint a sértett - miután rejtekhelyét a nyomozók felfedezték - ellenállást nem tanúsított. Így a jelentésben szereplő azon adat, amely szerint megbilincselésére azért került sor, mert ellenállt, valótlan volt. Miután ekként a jelentést készítő III. r. vádlott lényeges tényt hamisan foglalt közokiratba, elkövette a terhére rótt közokirat-hamisítás büntettét, és annak minősítése is törvényes.

Ezért e cselekmény kapcsán a vádlott és a védő fellebbezését a Legfelsőbb Bíróság ugyancsak megalapozatlannak találta.

A házkutatási jegyzőkönyvvel kapcsolatos közokirat-hamisítás, valamint a jogellenes fogvatartás büntette kapcsán azonban a másodfokon eljáró ítéltábla helytelenül következtetett a vádlottak bűnösségére.

A Be. 166. § (2) bekezdés d) pontja szerint a nyomozási cselekményről készült jegyzőkönyvben fel kell tüntetni a jelen lévő ügyész, nyomozó hatóság tagja, eljárásban részt vevő személy és képviselője, védő, tanú érdekében eljáró ügyvéd, hatósági tanú és jegyzőkönyvvezető nevét.

Az eljárásban részt vevő személyek a Be. 42. §-a szerint a bíró, az ügyész, a nyomozó hatóság tagja, a terhelt, a védő, a sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél, az egyéb érdekeltek, ezek képviselői és a segítők.

Az adott ügyben a fentiek közül csak a nyomozók és - terheltként - a jelen ügy sértettje tartózkodott a házkutatás során a helyszínen.

Ezen túl a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM. rendelet 79. § f) pontja szerint a jegyzőkönyvben rögzíteni kell a lefoglalást szenvedő nyilatkozatát is arra vonatkozóan, hogy a nyomozati cselekmény ténye, illetve a lefolytatás módja miatt él-e panasszal.

Az adott ügyben - az ítéltábla álláspontjával szemben - a lefoglalás szenvedője maga a sértett volt, miután a házkutatást azért rendelték el az adott helyszínen, mert a sértett ott lakott.

Nem kétséges, hogy az ügyben a ház tulajdonosának lehetősége lett volna egyéb érdekeltként fellépve a házkutatást elrendelő határozat ellen a Be. 55 § (1) bekezdésében írtakra figyelemmel jogorvoslatot kérni. Azonban - szemben a sértettel, aki e pozíciójánál fogva szükségképpen résztvevője az eljárásnak - ő csak akkor vált volna az eljárás résztvevőjévé, ha egyéb érdekeltként fellépett volna. Miután ezzel a jogával nem élt, nem is volt szükséges az ő feltüntetése a jegyzőkönyvben.

Ebből értelemszerűen következik, hogy a házkutatásról felvett jegyzőkönyvben - amely az ítéltábla által kifejtettekkel ellentétben ugyancsak nem rendelkező, hanem bizonyító közokirat - az abban szereplőkön kívül a nyomozó hatóság valamennyi jelen lévő tagjának nevét kellett volna csupán feltüntetni.

Kétségtelen, hogy a II. r. terhelt ezt elmulasztotta, miután a jegyzőkönyvben csak magát tüntette fel, mint az eljárás vezetőjét.

A vád tárgyává tett közokirat-hamisítás büntettét a Btk. 275. (1) bekezdés b) pontja szerint az a hivatalos személy követi el, aki lényeges tényt hamisan foglal közokiratba.

A kérdéses közokirat kétségtelenül hiányos volt, azonban valótlan tényt nem tartalmazott. Ráadásul a hiányzó adatok nem tették alkalmatlanná arra, hogy a házkutatás menetének szabályszerűsége ellenőrizhető legyen.

Így tévedett a másodfokú bíróság akkor, amikor a jegyzőkönyvet készítő az I. r. vádlott bűnösségét e cselekmény kapcsán közokirat-hamisítás büntetében is megállapította.

A jogellenes fogvatartás bűncselekményének megítélésében sem osztotta a Legfelsőbb Bíróság az ítéltábla véleményét.

A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvénynek - a 2006. május 31-én hatályos - 33. § (2) bekezdésének b) pontja szerint a rendőr a közbiztonság érdekében a hatóság elé állíthatta azt, aki bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítható.

E rendelkezés nem tartalmazza az ítéltábla azon értelmezését, amely szerint csak a házkutatás eredményessége esetén lett volna a jelen ügy sértettje előállítható, mert a korábbiakban már ismert, azoktól eltérő bűncselekmény elkövetésének a lehetőségét ez támasztotta volna alá, és ennek hiányában a közbiztonság érdeke az előállítás jogszerűségét nem igazolta.

A házkutatás elrendelésére és foganatosítására az első fokú ítéletben rögzített és irányadó tényállás szerint azért került sor, mert a nyomozás tárgyát képező bűncselekmények egyik sértettjének

képviselője bejelentette a nyomozóhatóságnak, hogy a korábbiakban már közölteken túl eltulajdonítottak a sértett gazdasági társaság telephelyéről közel 500.000 forint értékű vegyszert is. Önmagában a házkutatás eredménytelenségéből még nem következik az, hogy a sértett nem volt e bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható. Annak pedig, hogy a gyanú szerinti bűncselekménynek a jogi értékelése a későbbiekben hogyan alakul, az esetlegesen a folytatólagosság egységébe foglalható-e a korábban már ismertté vált bűncselekményekkel, e szempontból semmilyen jelentősége nincs.

Ráadásul tévesen értelmezte a másodfokon eljáró bíróság a hivatkozott rendelkezést akként, hogy csak olyan bűncselekmény gyanúja miatt van helye a sértett előállításának, amely az ellene folyamatban volt büntetőügyben vele szemben korábban még nem merült fel.

A rendőrök elől elrejtőzni igyekvő sértett előállítása nem volt jogszerűtlen; így tévedett az ítélőtábla, amikor a vádlottak büntetőjogi felelősségét a jogellenes fogvatartás büntetében is megállapította.

A fentiekre tekintettel a vádlotti, illetve védői fellebbezéseket részben alaposnak találva a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot - a Be. 393. § (2) bekezdése szerinti nyilvános ülésen eljárva - a Be. 398. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta; az I. r., a II. r. és a III. r. vádlottat a társtettesként elkövetett jogellenes fogvatartás büntette [Btk. 228. § (1) bekezdése], emellett a II. r. vádlottat a közokirat-hamisítás büntette [Btk. 275. § (1) bekezdés b) pontja] miatt emelt vád alól a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontjának első fordulata alapján felmentette, mert a vád tárgyává tett ezen cselekmények nem bűncselekmények.

Miután a felmentő rendelkezések lényegesen érintik a bűnösség körét, a Legfelsőbb Bíróság a Be. 398. § (2) bekezdése alapján a büntetéssel kapcsolatos rendelkezéseket is megváltoztatta.

A büntetés kiszabása során az első- és másodfokon eljáró bíróság által is figyelembe vett körülményeken mellett a vádlottak javára értékelte a jelentős időmúlást is.

Mindezekre figyelemmel - osztva az első fokon eljáró megyei bíróság álláspontját - megítélése szerint a büntetési cél pénzbüntetés kiszabásával is elérhető, ezért - élve a Btk. 87. § (2) bekezdés d) pontja által biztosított lehetőséggel - mindhárom vádlottal szemben ezt a büntetési nemet alkalmazta.

A pénzbüntetés kiszabása során a Btk. 51. és 52. §-ának rendelkezéseiből indult ki. A napi tételek számának

meghatározásánál az I. r. és a II. r. terhelt tekintetében figyelemmel volt arra is, hogy velük szemben a Btk. 85. § (1) bekezdése alapján halmazati büntetést kellett kiszabni, emellett a büntetések arányosságának követelményét is szem előtt tartotta. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét a vádlottak vagyoni, jövedelmi és személyi viszonyaihoz igazította.

Az átváltoztatásra vonatkozó rendelkezés a Btk. 52. §-án alapul.

Miután a III. r. vádlottat a másodfokú eljárásban terhére megállapított két bűncselekmény egyikének vádja alól felmentette, mellőzte az ő büntetése kapcsán a halmazatra utalást.

Egyebekben a megtámadott határozatot helybenhagyta.

Budapest, 2008. december 9.

Dr. Édes Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészár Róza s.k. előadó bíró, Dr. Belegi József s.k. bíró

A Pécsi Ítéltábla Bf.I.13/2008/10. számú ítélete a Legfelsőbb Bíróság Bhar.I.669/2008/5. számú ítéletében írt változtatással 2008. december 9. napjával kezdődő hatállyal jogerős és végrehajtható.

Dr. Édes Tamás s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelével:

írnok

AIné